

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus XI. De privatione communicationis in civilibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

Suarez D. 14. de cens. sect. 1. n. 4. Castropalaus cit. p. 13. n. 7.

1978 Ex dictis inferes 1. quemlibet actum jurisdictionis Ecclesiasticæ quem exercet excommunicatus vitandus, irritum esse; quia fit à non habente jurisdictionem. 2. Irritam esse delegationem jurisdictionis factam ab excommunicato vitando; ipsa enim delegatio est jurisdictionis exercitium. Et ideo etiam in delegato cessat jurisdictio, delegante taliter excommunicato, quod intellige, re integrâ; si enim res non foret integra, & delegatus constitueret diversum tribunal à delegante, jurisdictio maneret in delegato, c. *gratum*; de officio deleg. Si verò habeant idem tribunal, etiam re non integrâ, cessaret jurisdictio in delegato, sicut fieret, si delegans moreretur, c. *Romana*, de offic. Vicar. in 6. ita Leander tract. 1. de cens. D. 3. q. 35.

1979 Not. autem, nos loqui de jurisdictione delegati quoad forum externum, non internum. Nam jurisdictio interior, in foro scilicet poenitentia, & qualibet alia, quæ judicialis non sit, non suspenditur etiam re integrâ, ob excommunicationem postmodum incursum à delegante; hæc enim est gratia facta, quæ ob impedimentum concedenti superveniens, imò ob ejus mortem, non infirmatur. Textus autem annullantes delegato jurisdictionem, loquuntur de jurisdictione fori contentiosi, quorum decisio, utpote odiosa, extendi non debet ad jurisdictionem extrajudicialem; ita Sorus, Avila, Bonac. & Hurtad. apud Castropal. loc. cit. Extra casum autem delegati, jam supr. diximus per excommunicationem majorem excommunicato vitando tolli jurisdictionem etiam pro foro interno, ut bene notat Gaspar Hurtado de excom. D. 6. diffic. 2. quatenus scilicet Ecclesia non tantum prohibendo, sed etiam irritando privat usu omnis jurisdictionis Ecclesiasticæ.

1980 Inferes 2. quòd subditus nec teneatur, nec possit obedire mandatis sui Superioris Prælati, si est communicatus vitandus; ratio primi, quia tali casu caret jurisdictione spirituali; ratio secundi, quia prohibetur communicare cum excommunicato vitando: si tamen ei aliquid præstaret, non animo parendi, sed ex urbanitate, secluso scandalo excusaretur à mortali; Sic Leander q. 5. D. 11. citans Suarium.

1981 Inferes 3. quòd Episcopus, qui est ex-

communicatus vitandus, non possit dare approbationem pro audiendis confessionibus; nam approbatio est actus, & usus propria jurisdictionis Ecclesiasticæ, quæ talis tunc caret; Sanchez l. 3. de matrim. c. 21. n. 9. Suarez & alii contra Henriquez, qui putat non esse actum jurisdictionis, quamvis rectius affirmetur. Saltem in quantum explicat actum, quo approbans approbando subjicit oves pastoralis curæ suæ commissas.

Inferes 4. Parochum excommunicatum vitandum posse dare licentiam alteri sacerdoti, ut assistat matrimonio. Est enim substitutio testis, non autem exercitium jurisdictionis; Sic Sanchez, Rebellus, Hurtado, Diana, & Bonacina, imò ipse talis parochus ex eadem ratione validè assistit: sic iidem, contra Avilam, Sylvium, & alios; adhuc enim manet Parochus, nec ad hoc eget jurisdictione.

Inferes 5. acta à Judice Ecclesiastico, qui est communicatus toleratus, esse valida; ita Suarez, & alii, quia cum Ecclesia tam in humanis, quàm in divinis permittat fidelibus communicationem cum excommunicatis toleratis, perinde, ac si excommunicati non essent; conservare debet in illis (ut ad hanc apti, & expediti essent) jurisdictionem. Confirmatur 1. quia sententia à tali lata in foro interno valet juxta communem; ergo magis in externo 2. in jure antiquo Judex, qui erat excommunicatus occultus, retinebat jurisdictionem, quousque per exceptionem elideretur, c. *Exceptionem*, de exceptionibus, & c. 1. eod. in 6. Sed per Concilium Constantiense, & jure novo excommunicatus toleratus perinde se habet, ac se habebat excommunicatus occultus in jure antiquo; ergo. Sic Castropal. D. 2. p. 13. n. 6. id quod etiam affirmant Suarez, Coninch, Layman, & alii apud Castropalaum de excommunicato tolerato etiam cum non requiritur à fidelibus; quia per hoc illi non directè, sed solum indirectè favor conceditur, cum sit in utilitatem fidelium, saltem in communi, ad tollendas multas anxietates.

ARTICULUS XI.

De privatione communicationis in civilibus.
QUæ diximus hætenus, pertinent ad communicationem in Sacris; nunc agemus de communicatione profana, quæ duplex est, una forensis, quæ occupatur circa

circa judicia; altera usualis, quæ politica dicitur, & continetur cæteris omnibus actionibus humanæ, & communis vitæ, extra forum & judicia.

1985 Quæstio 1. est, an excommunicatus licitè, ac validè exerceat actus Judicis forensis? v. g. judicando, agendo, procurando, advocando, scribendo & testificando? Ad 1. r. quòd non, si sit vitandus, quia illi illicitum est omne commercium cum fidelibus, etiam in his actionibus, ut constat ex c. *decernimus*, 8. de sent. excom. de quo supra, c. *veniens*, 38. de testibus, ibi: *quia verò, quæ in Capitulo aguntur, non facile possunt, nisi per Canonicos ipsos probari, volumus, ut ad cautelam absolvatis eisdem, ut vocati ad testimonium liberè valeant pro utraque parte testari.* Unde potest excommunicato vitando in quacunque parte litis obijci excommunicatio, ut repellatur, non obstante quocunque juramento à Judicibus præstito de servandis locorum statutis, aut consuetudinibus libertati, & disciplinæ Ecclesiasticæ obviantibus, ex c. 1. de except. in 6. Secus dicendum est de excommunicato tolerato à fidelibus requisito.

1986 Ad 2. r. Acta Judicis excommunicati & vitandi, si in tali censura per annum insurdui, esse irrita, & nulla, per c. *excommunicamus*, 13. de hæreticis; Sic Castropalaus de censuris D. 2. p. 14. §. 2. n. 1. Si autem sit vitandus, & in excommunicatione non insurdui per annum, actus ejus validos censet Victoria in Summa n. 16. de excom. sed negandum est cum Suarez D. 16. S. 1. & Gibalin, disq. 7. q. 8. n. 3. id probabile censente ex eo, quia cum lex prohibet substantiam actus, aut aliquid ad eum pertinens, prohibitio sufficit ad ejus invaliditatem, esto non dicat, inutile esse debere, quod gestum fuerit; sed excommunicato vitando prohibetur actus Judicis in judicio forensi; ergo: Deinde c. *Præsidentes*, de hæret. in 6. ob favorem fidei conceditur excommunicato, ut possit Judicis officium exercere; ergo id nequit extra hunc casum, sic etiam Escobar cit. l. 10. sect. 2. n. 216. Et ideo in praxi jam receptum est, ut facta Judicis forensis, qui sit excommunicatus vitandus, irrita reputentur à Principibus, nolentibus, valere ejus acta, quem Ecclesia rejicit. Hinc Castropalaus cit. n. 2. ait, quòd Pontifex in c. *Nos sanctissimorum* 115. q. 6. libet subditos à fidelitate Domino- rum excommunicatorum.

Tom. V.

Si petas, an, tamen si excommunicatus vitandus illicitè assumatur ad officium, vel dignitatem, cui sit annexa jurisdictio secularis, etiam assumatur invalidè? r. negativè, quia id nullo jure invalidatur; ita Suarez D. 16. S. 2. quem citat, & sequitur Gaspar. Hurt. de excom. D. 7. diffic. 2. n. 4.

Quæstio est 2. An excommunicatus possit esse Actor in judicio? r. affirmativè, si sit toleratus, si pars adversa, quæ sola potest, non excipiat; sic Hurtad. cit. difficult. 3. Cæterum excommunicatus vitandus extra causam suæ excommunicationis (in qua, ut probet se, vel non esse excommunicatum, vel esse absolvendum, admitti debet, ut constat ex c. *per tuas*, 40. de sent. excom.) non potest licitè Actor esse in judicio, sive agat civiliter, sive criminaliter, licet agat per alium, ex c. *decernimus*, 8. de sent. excom. & c. 1. de except. in 6. Si tamen admitteretur, acta ab ipso ante repulsam, valida essent ad eum effectum, ut possit ulterius procedi in causa, si ab excommunicatione absolvatur, per cit. c. 1. de except. Vid. Castropal. cit. p. 14.

Quæstio est 3. An excommunicatus, ut Reus trahi possit ad judicium? r. esse communem sententiam, quòd Reus, qui est excommunicatus vitandus, per se ipsum possit in judicio comparere, & respondere, ut habetur in c. *dilecti filii*, 8. & c. *ult.* de exceptionibus. Hæc permissio non est restricta per c. *intelleximus*, de judiciis, ubi dicitur debere per alium respondere; cum in judicio convenitur; namly *debet* ibi significat tantum convenientiam, ut notat Escobar l. 50. f. 2. n. 231. Trahi autem ad judicium ut Reus potest etiam excommunicatus vitandus, ne commodum recipiat ex sua excommunicatione, c. *intelleximus*, de Judiciis. Et tunc sic citatus omnia etiam per juramentum agere potest, quæ sunt in sui defensionem, Gibalin. q. 8. n. 18. & seq.

Quæstio est 4. An excommunicatus, validè ac licitè exerceat munus Tutoris, vel Curatoris, quod quidem est officium publicum, sed in privatam utilitatem Clientis, pupilli, &c. Negativam tenent Sayrus & Ugolinus, quia tale officium publicæ auctoritate constituitur, etsi jurisdictionem non habeat; sed excommunicatus vitandus ab omni officii publici usu exclusus est. Est enim à communione fidelium separatus; sed hoc probat solum illicitum esse, at non invalidè munus illud per eum exerceri; sic

Kkk 2

Esco.

Escobar cit. dub. 39. quia licet autoritate publicâ sit constitutus, non tamen in utilitatem publicam. Nam etiam officium Procuratoris & Advocati est ex publica autoritate, & tamen eorum acta valida sunt, si non repellantur, nullibi enim dicuntur irrita, sed tantum repellenda; Suarez de Conf. D. 16. S. 7. n. 8. Hinc si excommunicatus vitandus advocaret, quamvis illicitè ageret, validè tamen ageret, nisi fieret contra illum exceptio, quâ deficiente, stipendium pro impenso labore, licitè retineret; Sic Gibalin. q. 8. n. 6. Castropal. P. 14. n. 13.

1991 Quæstio est 5. an excommunicatus in electione validè det suffragium? præsertim in casu, quo reliqui omnes dant suffragia sua, & supersit solum suffragium alicujus excommunicati vitandi? in hoc quaeritur, an electio valida sit sine hujus suffragio? Ante resolut. nota, id dupliciter posse intelligi 1. ut, nisi excommunicatus suffragetur, desit requisitus numerus ad validam electionem, & sic sine dubio non est valida, 2. ut illi habeant quidem sufficientem numerum, an tamen, quia hic etiam est inter Electores, ob id etiam illorum electio invalida sit? Aliqui enim docent, si ab ipsis scienter ad electionem admittitur talis excommunicatus, sine illius suffragio invalidam esse; secus, si se intrusit. Alii, ut Hurtado, Layman, Coninch cum Escobar dub. 29. dicunt semper validam; quia per admissionem excommunicati non fiunt inhabiles ad eligendum; & licet velint eum esse coelectorem, per hoc tamen non volunt, irrita esse sua suffragia. Sed V. l. 1. tit. 6. de Electione.

1992 Quæstio est 6. an excommunicatus possit esse Procurator, Advocatus, Testis, Tabellio, seu Notarius publicus in judicio forensi; R. excommunicatum vitandum, si tempore excommunicationis acceptet officium Procuratoris, graviter peccare, quia est communicatio politica, & in officio publico, à quo exclusus est per excommunicationem; valere tamen acceptam in eo statu instructionem, & mandati acceptationem; nullus enim est textus irritans, & constat ex dictis; Qui enim adducuntur in oppositum, solum probant non esse admittendum ad procurandum, quod Gibalinus disquis. 7. q. 8. n. 9. verum existimat, siveis, qui eum constituit, sciat, sive ignoret, excommunicatum esse. Hinc sequi-

tur valere ejus acta etiam tempore constitutionis, 2. non posse illum repelli à judicio post obtentam absolutionem, esto non accesserit novus consensus, aut constitutio Actoris principalis; sic Gibalin. cit. n. 12. Excommunicatus autem toleratus à Fidelibus requisitus licitè & validè procurat, si autem non requisitus, agit illicitè. V. dicta à n. 1869.

R. 2. excommunicatum toleratum posse testem esse in judicio forensi; quia hoc est in favorem alterius; potest tamen Judex ejus testificationem non admittre, vel exceptionem opponere; Vitandus autem non potest licitè, licet peccet solum venialiter juxta Castropalaum p. 14. n. 17. hic enim actus non procedit, nisi à potestate privata; licitè autem, & validè, testem ager etiam iste in causa fidei contra hæreticum, c. *in fidei*, de hæret. in 6. item in omnibus illis casibus, in quibus potest infamis testificari; Gibalin. q. 8. n. 18. In aliis casibus à judicio rejiciendus est etiam quoad actum testificandi, c. *Veniens*, 2. de testibus, c. *decernimus*, de sent. excom. in 6. quia excommunicato credendum non est, ut dixit Stephanus Papa c. *nullus*, 3. q. 4. testimonium tamen ejus esse validum, licet nec à parte excipiatur, nec à Jure repellatur, negat Vasquez, Hurtado, & alii apud Castropal. cit. n. 18. Sed rectius affirmat cit. Gibalinus q. 8. n. 5. quia nullo textu invenitur irritum; potest tamen irritari exceptione, quia non est obligatio illi fidem dandi, quod Gibalinus intelligit quoad testificationes extrajudiciales, ut contractus, testamenta, & similia.

R. 3. quod excommunicatus vitandus non possit licitè agere tabellionem; potest tamen validè, si à partibus non rejiciatur. Qui enim sciunt excommunicationem, & tamen non excipiunt, videntur cedere juri excipiendi, consequenter irritare amplius non possunt. Nec in tali casu ullâ irritatione afficiuntur ejus acta; sic Coninch, & Castropal. loc. cit. n. 21. Toleratus autem, ad instantiam fidelium licitè agit Notarium, si actus non pertinet formaliter ad valorem scripti, quod conficit; sed tantum ad probationem. Nam in testamento, in sententia Judicis definitiva, & similibus pro actis postulantur irrefragabilitas; acta verò excommunicati tolerati irritabilia sunt exceptione.
Sic

Sic Castropalaus n. 20. cum Layman, & Coninch, ibidem.

ARTICULUS XII.

De officiis publicis.

1995 **Q**uædam sunt, quæ habent annexam jurisdictionem, quædam verò non; dicuntur tamen publica, eò quod auctoritate publicâ constituentur. De his quæritur, an excommunicatio major privet, quocunque usi officii publici? Recolenda hic, quæ diximus in præmissis; pro reliquis adhuc quæri potest. 1. An Parochus excommunicatus, etiam vitandus, validè assistat matrimonio? ad quod *re.* affirmativè; quia non est usus officii publici supponens jurisdictionem, cum præstari possit etiam ab invito; ita Sanchez, Henriquez, & alii. Si dicas, excommunicatus vitandus nequit esse testis; respondet Castropalaus distinguendo: nequit esse testis *deponens* C. solum inspicens, ut postmodum testificari possit N. Deinde testificatio excommunicati vitandi valida est, cum non excipiatur.

1996 **Q**uæri potest. 2. An licentia sit valida, quam Parochus excommunicatus concedit alteri, ad assistendum matrimonio? *re.* concessam à tolerato validam esse, cum agat in utilitatem fidelium, communis sensus est; concessam verò à vitando, validam esse negat Coninch, & Avila; quia talis concessio est actus jurisdictionis, quæ privatus est; sed rectius affirmat Filliuc. Sanchez, Bonacina & Hurtado, quos citat, & sequitur Castropalaus n. 3. negans esse actum jurisdictionis, sed domini, sicut est quæcunque Procuratoris constitutio. Deinde, quod matrimonium valeat factum coram eo, qui est idoneus assistere, & ad hoc designatur, non habet à designante, sed à Tridentino. Hoc autem ei non tollitur per excommunicationem designantis; ergo.

1997 **Q**uæri potest 3. an admissio ad professionem Religiosam facta à Prælate excommunicato valida sit? Affirmant Sanchez, & Layman, quos citat, & sequitur Castropalaus n. 4. quia talis admissio est actus cuiusdam Superioritatis, non jurisdictionis Ecclesiasticæ. Alias foeminae, vel Laici, non possent admittere ad professionem Religiosam; cum careant jurisdictione Ecclesiasticâ. Quod etiam verum est, licet talis excommunicatus committat alteri, ut professionem excipiat, nisi aliunde prohibitus sit. Et hoc ad professionem Religio-

sam excommunicati etiam vitandi extendit Pellizarius in manuali regul. tom. 1. tit. 3. c. 2. n. 15. quia matrimonium carnale contractum ab excommunicato vitando valet: ergo etiam professio, quæ est quoddam matrimonium spirituale, 2. quia professio est quidam contractus naturalis; qui validè fit ab excommunicato vitando; ergo.

ARTICULUS XIII.

De communicatione publica.

1998 **N**on posse unum excommunicatum vitandum licitè communicare cum alio excommunicato etiam vitando, docet Gibalinus disquis. 7. q. 9. n. 3. Privatur enim omni communicatione etiam civili, & politicâ cum aliis fidelibus; ut patet ex c. *Sicut Apostoli*, 11. q. 3. ibi: Sicut Apostoli statuerunt dicentes: *Cum excommunicatis non est communicandum*: & si quis cum excommunicatis, aversando regulas, scienter saltem in domo semel locutus fuerit, vel oraverit, ille communione privetur, c. *cum excommunicato*, eod. ibi: *cum excommunicato neque orare, neque loqui* (nisi quæ ad eandem excommunicationem pertinent) *nec vesci liceat*. Si quis enim cum eo aut palâ, aut absconsè locutus fuerit, statim cum eo communem excommunicationis contrahet poenam, & c. *Quoniam multos*, ead. caus. & quæst. ibi: quoniam multos peccatis nostris exigentibus pro causa excommunicationis perire quotidie cernimus, partim ignorantia, partim nimia simplicitate, partim timore, partim etiam necessitate, *devicti misericordia*, anathematis sententiam ad tempus, prout possumus, opportunè temperamus. Apostolica itaque auctoritate *ab anathematis vinculo hos subtrahimus*: videlicet *uxores, liberos, servos, ancillas seu mancipia, nec non rusticos servientes, & omnes alios, qui non adeo curiales sunt, ut eorum consilio scelera perpetrentur, & eos, qui ignorantèr excommunicatis, sive illos qui communicant cum eis, qui excommunicatis communicant*. Quicumque autem orator sive peregrinus, aut viator in terram excommunicationum devenerit, ubi non possit emere, vel non habeat, unde emat, *ab excommunicatis accipiendi licentiam damus*. Et si quis excommunicatis non in sustentationem superbiæ, sed humanitatis causa dare aliquid voluerit, non prohibemus. Ubi vides à communicatione cum